

vspeh nemogoč. Ta posebni načrt za pouk slovenščine se ni vpeljal v vseh, temveč le v tridesetih dvojezičnih šolah. Po drugih se pa na slovenščino ozira le pri veronauku.

V slovenskih krajih so pa tudi čisto nemške šole, in sicer jih je 28. V teh se otroci seveda nič ne učijo slovenščine. Vpraša se sedaj: zakaj se tega pouka udeležuje tako malo otrok ondi, kjer se je vpeljal, kajti vkupe se tega pouka udeležuje le 1800 učencev? Odgovor ni težak. Z uvedanjem posebnega učnega načrta se je pomnožilo število ur, podaljšal se je popoldanski pouk. Slovenščina se uči ob času, ko so otroci že utrujeni in želé počitka, katerega se že veselijo njih srečnejši sošolci ki se ne udeležujejo slovenskega pouka. Pri tem bi otroci morali v treh tedenskih urah vse zmagati, za kar na Kranjskem in Štajarskem potrebujejo dvanajst ur. Razven tega se pa v višjih letnikih ravno toliko nemščine zahteva, kakor na nemških šolah. Pri takih zahtevah bi slovenski otroci morali biti posebno od Boga obdarovani, da bi jim mogli zadostiti.

Beseda o lovski postavi.

Pod tem naslovom poročal sem že v lanskem letu, da je občina Janževirh-Arlica prosila našo kmetijsko družbo, naj bi ta posredovala, da se sedanji lovski zakon predružači, da bode kmetom, kakor lovcem enako pravičen. Obljubila je družba pomoč, ako se v tej zadevi oglasi več občin in zastopov, na kar sem jaz v omenjenem listu opozarjal in priporočal.

Tega, o čem sem takrat splošno poročal, skušil sem si zadnje dni še posebej, namreč kako neugodno in za kmeta deloma jako krivično posreduje naša lovška postava med kmetom in lovcem, oziroma divjačino. Imel sem vzgojenega že precej lepega sadnega drevja, s katerim sem imel vedno največje veselje in veliko stavljal sem na nje v poznejših letih. Zadnje dni objedel mi jih je pa nesrečni zajec tako, da je večina in to najlepših zgubljena. Po nasvetu prijatelja namazal sem jih v jeseni in sicer z mazilom od voženka in loja, ali to sredstvo, kakor vidim, je popolnoma neveljavno. Sedaj sem mislil na zadnjo pomoč, katero mi je priprosta in hladna pamet nasvetovala, namreč za toliko in tako očitno dokazano škodo moram vendar od najemnika lova dobiti nekaj odškodnine. Posvetovaje se o tem s tovarišem, kateremu so znane te razmere, palo mi je še to malo upanje mahoma v vodo. Lovski zakon namreč velevala škodo storjeno po divjačini najkasneje v 14 dneh, ko se je škoda opazila, naznaniti okr. glavarstvu, katero pošlje komisijo, da škodo pregleda in ceni. Ta komisija pa škodo ceni in dobi povrnjeno kmet le tedaj, ako je bilo drevje prej dosti zavarovano proti divjačini, namreč s trnjem ali slamo povito, ali vsaj močno z apnom pobeljeno. Slednje sredstvo, kakor sem se prepričal sam, je pa še škodljivo drevesom. Ker pa žali bog kmet posebno v jeseni ne more spraviti vsega, kakor bi rad, ni se čuditi, da dostikrat tudi sadna drevesca ostanejo brez omenjenega zavarovanja in v tem slučaju so dana v milost in nemilost požrešnim zajcem. Ako v tem slučaju naznaniš škodo glavarstvu, ne dobiš nobene odškodnine, navrh pa si obsojen plačati stroške, kar se pravi priti z dežja pod kap.

Sedaj pa poglejmo, kako se po drugej strani skrbi za pravice lova! Slučaj je hotel, da mi je bil pred par

tedni kaznovan hlapec, ki je s puško šel v bližnji gozd pa so ga zasegli, ter se mu je odvzela puška, navrh pa je dobil še 48 ur zapora. S prisego lahko potrdim, da celo leto ni storil škode v lovu ne za groš, ali to ga ni izgovarjalo, niti vpraša se o tem. Ako se pa nasprotno kmetu zgodi škode še toliko po divjačini, pa kmet slučajno ni zavaroval, kakor se zahteva drevja družih sadik, nima nobene pravice do odškodovanja. Kako se to vjema, moja ali nobenega kmeta pamet menda ne razume, pač je to očitno in žalosten dokaz, kako naše postavodajalstvo skrbi za kmeta. Po ednej strani se mu priporoča, zarezati sadna drevesca, kajti sadni pridelki bodo imeli zmiraj večjo vrednost itd., po drugej pa se v okviru postave napredku temu v lice bije. Še več! Pred par tedni je v debelem snegu dobil neki fant dva zajca — živa. Poročal je to najemniku lova, ta pa je ukazal ju izpustiti. Minol je namreč obrok, v katerem se smejo zajci loviti, sedaj pa so prosti, če tudi v toliko škodo kmetu. Toraj lov in divjačino brani postava na vse načine, kmet in njega pridelki naj pa bodo izpostavljeni vsem nevarnostim! Več prihodnjic.

Cerkvene zadeve.

Slomšek v spomin.

Pri Slomškovih svečanosti v Mariboru dne 2. svečana 1893 govoril dr. Ant. Medved.)

(Dalje.)

Slomšek se je trudil storiti več, kakor je bila njegova stroga dolžnost. Globoko bil je preverjen, da naš narod, kakor sploh tudi vsak drugi, le na verski podlagi procvita; ako izgubi vero, izgubi vse! Sam je takó-le rekel: »Najboljše je pač vselej v tisti deželi in v tisti hiši prebivati, kjer je vera gospodinja.... Proklet naj bo nauk, ki trdi: država ne potrebuje vere!« S tem plemenitim verskim prepričanjem pisal je Slomšek svoje čudovito lepe pastirske liste, svoje prekrasne molitvene knjige: »Apostolsko hrano«, svoje prelepe »Kršćansko devišvo« in »Življenja srečen pot za mladeniče«, knjigi, ki ste marsikaterim mladeničem in čistim devicam odprle nebo. Kolikor je Slomškovih molitvenih knjig, toliko je prebogatih, nevsahljivih studencev pobožno-kršćanskega življenja med Slovenci. Ustanavljal je Slomšek tudi pobožne bratovščine in družbe; zlagal cerkvene pesni, prošinjene najčistejšega cerkvenega duha; pridigoval je neštevilnokrat po celi vladikovini, kakor pravi apostol, in ognjevit je unemal svoje vernike k neskončni ljubezni do Boga.

V nebesa dvigajmo mi sree in okó,
Slovencem luč naj sveta vera bo!

Tako je pel naš Slomšek. Bog pa vneta delovanje svojih dušnih pastirjev vselej blagoslovi. Tudi Slomškov je. »Priznati moramo — tako govori nek njegov životo-pisec — da je po Slomšku nova, oživljajoča pomlad pobožnega cerkvenega življenja napočila lavantinski škofiji; kajti karkoli je on kot škof govoril, pisal ali delal, imelo je samo edini namen: poveljevali božjo čast in pospeševati dušni blagor«. Kar je pa v verskem oziru druge učil, to je najzvestejše tudi sam storil. Angeljska čistost, rekel bi, serafinska pobožnost, in druge čednosti so se lesketale na njem, kakor biseri. Kakšno visoko mnenje in spoštovanje o Slomškovih svetosti naš priprosti narod ima, je najboljše znamenje to, da ga vsi v nebesa povzdigujejo. Čul sem sam, ko je pošten vrl kmet nekega duhovnika vprašal: »Kdaj bojo pa vendar škofa Slomškega za svetnika razglasili?« — Da, vse za vero! O Slomšek, kako ganljivo je on to storil! Kako vzoren vzgled nam daje! Da bi ga pač mi in z nami

vsi slovenski rodoljubi posnemali! Da bi pač bili vsi narodni Slovenci tudi pobožni Slomšeki!

Naše narodno geslo zahteva pa še več. »Vse za vero, dom, cesarja!« Vse torej tudi za dom, za domovino, za naš premili narod! Je-li to Slomšek storil? Ah žal, da mi ne preostaja dovolje časa, na to vprašanje odgovoriti, kakor želim. — V nekem zborovanju je Slomšek Slovincem navdušen zaklical: »Ljubite svojo domovino, v kateri je vaša zibelka tekla in v kateri bo hladni grob vas kril! Ljubite svoj narod in njegov prekrasni jezik!« Nekje drugje pa je rekel: »Kakor lepoto deviške neveste, častim in vsem priporočam lepoto maternega jezika!« Rojaki, niso-li Vam to zlate besede ali Vas ne navdušujejo? Slomšek jih pa ni samo govoril — on je tudi ravnal po njih! Neprecenljive so njegove zasluge za narodno stvar. V slovstvu kil je pogumen začetnik, ki je modro in vstrajno ledino slovensko oral. S popolno pravico ga njegov odlični, plemeniti živetopisec Kosar imenuje: Steber slovenskega slovstva. Slomšekove pesmi so segale narodu globoko v srce; pel jih je in jih bo vedno rad pastirček na planini in gospoda se divi v blestečih dvoranah na njihovi milobi. Njegove mnogotere in obširne knjige so za naš razvoj velevažnega pomena. Njegove »Drobtinice« so se narodu prikupile, kakor morebiti nobena druga knjiga ne. Pravi biser pa so njegovi nedoseženi živetopisi in pastirski listi, s kakoršnjimi bi se pogumno ponašal vsak drugi narod. Slomšekovi govori so dosegli prvi labor na Slovenskem, ljudstvo je sploh reklo: »Slomšek govori, kakor bi rož'ce sadili«. Nesmrtno so Slomšekove zasluge za slovensko šolo; kdo ve, ako bi mi vsaj to trohico slovenskega poduka v šolah imeli, če Slomšeka ne bi bilo? Kot izboren šolski strokovnjak slovel je daleč okoli, avstrijsko ministerstvo je to laskavo priznalo. Njegov »Blaze in Nežica« je zvezda v šolski odgoji. Narodno omiko in prosveto je Slomšek širil z vso silo.

Le bistrimo si glave, ne dremajmo zaspani,
Sovražnim narodom prodani! —

djal je. — V narodnem boju bil je hraber, nevstrašen junak. Živel je v času, ko so sovražniki Slovincem pretč rekli: živeti ali umreti! In glejte, rojaki: mi še živimo! Da pa še živimo, in da bomo, ako Bog da, vedno krepkeje živeli, to je v veliki meri Slomšekovo delo. On je narodno stvar branil v visokih krogih, akoravno je za to prestal marsikatero grenko. Za narod je navduševal in pridobival priprosto ljudstvo in omikani svet. V narodnem delovanju ravnal se je po besedah, katere si je sam za prelepo, ganljivo vodilo izvolil; rekel je: »Za narod malo govoriti, veliko delati, vse pretrpeti!« O zlate besede! Slavna gospoda, ste si jih zapomnili? Jaz Vam jih ponovim: Za narod malo govoriti, veliko delati, vse pretrpeti! Rojaki, spolnimo jih! Že ob večeru svojega življenja bil je Slomšek v romantični Solčavi. Ko je od belih snežnikov slovo jemal, zapel jim je tako-le:

Oj z Bogom, hčere stare matere, mogočne Slave,
Povzdigajte Slovincem bistro glave,
Naj bodo vrli sinji Slave!

Ta opomin je tako rekoč Slomšekova narodna oporoka. Izvršujmo to naročilo svojega najslavnejšega rojaka, nesmrtnega Slomšeka!... (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Posojilnica na Vranskem

Imela je leta 1892 prometa 152.290 gld. 13 kr. Pristopilo je leta 1892 novih zadrušnikov 113, kateri so vplačali deležev 1290 gld., izstopilo pa je 15 zadrušnikov

in vzdignilo deležev 150 gld., tedaj je pristopilo več zadrušnikov 98 in vplačalo več deležev za 1140 gld. Leta 1891 je bilo 97 zadrušnikov, kateri so imeli v deležih 1740 gld., koncem leta 1892 je bilo tedaj zadrušnikov 210, kateri imajo vplačanih deležev 2880 gld. Hranilnih vlog vložilo se je leta 1892 od 179 vlagateljev 56.751 gld. 58 kr., vzdignilo pa se je 18.025 gld. 65 kr., tedaj se je več vložilo 38.725 gld. 93 kr. Stanje hranilnih vlog koncem leta 1891 je bilo 28.572 gld. 94 kr., kapitalizovane obresti od hranilnih vlog leta 1892 znašajo 1609 gld. 72 kr., tedaj je stanje hranilnih vlog koncem leta 1892 68.908 gld. 59 kr. Posojil se je leta 1892 izplačalo 135 zadrušnikom 34.261 gld., vrnilo pa se je 7022 gld. 25 kr., tedaj več posodilo 27.238 gld. 75 kr. Stanje posojil koncem leta 1891 je bilo 18.023 gld. 49 kr., tedaj stanje posojil koncem leta 1892 45.262 gld. 24 kr., danih 216 zadrušnikom. Čisti dobiček leta 1892 znaša 848 gld. 40 kr.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud posojilnice in se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$.

Posojila se dajejo proti 6% samo zadrušnikom. Uradni dan je vsako sredo od 9. ure do pol 12. ure dopoldne. Ako je v sredo praznik, uraduje se naslednji dan.

Posojilnica na Vranskem ima letni občni zbor v nedeljo dne 5. marca 1893 ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi Za načelstvo: J. S. Oset.

Sadjerejsko društvo za Šoštanjski okraj

vabi tem potom vse ude in prijatelje tega društva k obilni vdeležbi predavanja potovalnega učitelja gospoda Ivana Bele-ta, katera se bo vršila v nedeljo dne 5. februarja t. l. ob 4. uri popoldan v gostilni gospoda Jožeta Skaza v Velenji.

Predavalo se bode o zmladletnem sajenji in cepljenji sadnega drevja, kakor tudi o cepljenji ameriških trt v tem času in porabitev ključev ali rožja istih za pridelek prihodnjih v koreninjenih ameriških trt.

Sejmovi. Dne 3. marcija v Lučanah, v Mariboru, v Oplotnici in na Vranskem. Dne 6. marcija v Vuzenici, v Tilmiči.

Dopisi.

Iz Konjic. (Slavnost.) Slovenci bili so vedno zvesti rimskim papežem. To svojo zvestobo in ljubezen pokazali so že ob raznih priložnostih. Tudi zdaj, ko obhajajo sv. oče Leon XIII. 50letnico svojega skofovanja, Slovenci niso za drugimi narodi zaostali. Takrat odlikoval se je posebno naš trg in prelepa Konjiška župnija. Naše verno ljudstvo vdeleževalo se je prav pridno od škofije zaukazane devetdnevne, cerkev bila je skoraj vsako jutro polna, znamenje, da ljubijo svojega dobrega očeta, sivolasega starčka Vatikanskega jetnika. Posebno ginja bilo je gledati v nedeljo 19. februarja, ko jih je na stotine pristopilo k sv. obhajilu na namen sv. očeta, ter vroče molitve pošiljalo k Bogu za blagor sv. očeta in razširjanje sv. katoliške cerkve. K slovesni sv. maši ob 10. uri prišlo je ljudstva od vseh strani, da se je vse trlo. Vdeležili so se iste, kar bodi pohvalno omenjeno, tudi c. kr. uradniki tukajšnje sodnije in davkarje. Videli smo Konjiške tržane s svojim g. županom, kateri so šli po sv. maši okoli oltarja in položili dar za sv. očeta. V obče so Konjičani pokazali že v soboto zvečer naklonjenost do sv. očeta s prekrasno razsvetljavo. Lepo razsvetljen bil je posebno grad svetlega kneza Windisch-Graetza. Popoldne v nedeljo ob tretji uri priredilo je kat. politično društvo Leonovo be-